

ELŐFIZETÉSI ÁLLAR:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... — 16 kor.
 Negyedévre... — 4 .
 Helyben hához hozva:
 Egész évre... — 20 kor.
 Negyedévre... — 5 .
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... — 24 kor.
 Negyedévre... — 6 .

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetű és
 ünnep utáni napok kivételével.

Stenkerőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 5.

A szerkesztőség kéziratos visszadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, január 19.

A régensség.

A legfőbb fővárosi lap vezér-
 cikke a régensség kérdé-
 sével.

Nem az akadémia szükség, csak éppen
 fölmerült az ötlet egy osztrák gróf fejé-
 ben, a ki a mostani válságtól félt Ausz-
 triát s a régensség felállítását által vél
 segíteni a bajokon. A terv tehát nagyon
 is magasan keresi a bajok kútforrását s
 e szerint választ gyógyszert is.

Azt tervezi az osztrák gróf, hogy Li-
 pót Szalvátor főherceg venné át a ré-
 gensséget, még pedig melléje adott tíz
 tagu tanácscsal, a mely tanács felét a
 magyar, felét az osztrák parlament vá-
 lasztaná.

E sorok írója behatóan foglalkozott a
 régensség kérdésével; munkáját éppen az
 a lap is kiemelte, a mely most vezér-
 cikket szentel az ügynek, a Budapesti
 Hírlap. A vezércikk következtetése is
 teljesen megfelelnek a kérdéssel írt ta-
 nulmányom következtetéseinek.

Rámutat a vezércikk is a magyar
 közjog azon álláspontjára, hogy régenssé-
 gi tanács közösen Ausztriával fel nem állí-
 tható, mert az osztrák tanácsstagok nem
 folyhatnak be a magyar állam ügyeinek
 legfőbb irányításába. Viszont kétféle ré-
 gensség a két államban nem képzelhető,
 mert az elszakadásra vezetne. Azonfelül
 figyelembe veendő, hogy semmiféle ma-
 gyar törvény régensségi tanácsot nem is-

mer, hanem a hány törvényünk erről a
 kérdésről intézkedik, az mind egy sze-
 mély kezébe teszi a régensi hatalmat.

Sternberg gróf eszméje tehát, bár
 több kiváló magyar közjogi tankönyv
 ugyanezen az állásponton van, nem felel
 meg a magyar állam önállóságának, nem
 felel meg a magyar közjognak.

Az a személy, a kit a magyar közjog
 a régensség ellátására kijelöl, a nádor
 volna. Minthogy azonban a nádori állás
 jelenleg betöltve nincs s egyelőre kilátás
 sincs arra, hogy be fog tölteni, a nádor
 helyett másnak kell a régensi méltóságot
 betölteni.

Figyelembe veendő, hogy míg nálunk
 jelenleg életben lévő törvény a régens-
 személyére nézve nincs, addig van Ausz-
 triában: a házi törvények szerint az
 osztrák császári régens a legközelebbi
 nagykoru férfirokon. Minthogy a régens a
 királyt és a császárt, az egy természeti
 személyt helyettesíti, ennél fogva régens is
 csak ugyanazon egy személy lehet Ausz-
 triában és Magyarországon. Természet-
 szerű szükséglet tehát, hogy addig, míg a
 két állam közt a mostani kapcsolat fenáll,
 Magyarországon is a királyhoz legköze-
 lebbi fokon következő rokon főherceg
 gyakorolja a régensséget, egyedül, minden
 melléje adott közös tanács nélkül.

Lényeges különbség azonban, hogy
 Ausztriában már a házi törvény rendel-
 kezésénél fogva eo ipso a legközelebbi
 főherceg a régens, míg nálunk egyelőre
 csak tiszteleti jogai vannak. Nálunk a
 régens az országgyűlésnek kell megvá-

lasztania. Ez a választás elvileg teljese-
 szabad; a magyar országgyűlés azt vá-
 lasztja régensül, a kit akar. A pragma-
 tika szankció értelmében a nemzet csak
 azt határozta meg, hogy ki következzen
 öröklési jogon a trónon, nem pedig azt,
 hogy ennek az uralkodónak ki legyen a
 gyámja, helyettese. E tekintetben a régi
 törvények érintetlenül maradtak.

Már pedig ugy a nádori törvény,
 mint az előbbi magyar törvények mind
 elismerik, hogy a régens megválasztása
 a nemzetnek fentartott jog. Elismerik az
 által, hogy a régensséget a nemzet által
 választott nádorra bizzák.

Ez a szabad választás fennáll; de ez
 alatt nem lehet azt érteni, hogy a válasz-
 tást merő szeszély irányítsa. A szabad
 választás a legcélszerűbb módon gy-
 korolandó, a célnek s a jelenlegi köz-
 jogi viszonyoknak pedig az felel meg,
 ha az ausztriai régens gyakorolja a ki-
 rály helyettesét megillető jogokat Ma-
 gyarországon is, de csak mint a or-
 szággyűlés által szabadon megválasztott
 magyar királyi régens.

Eddig az elmélet. A gyakorlat, a ré-
 genség felállítását azon kezdődik, hogy a
 király az uralkodás gyakorlására képte-
 lennek nyilvánítatik. Erről pedig szó
 sem lehet, nincs is rá semmi ok. És er-
 ről Sternberg gróf mélységesen és óva-
 tosan (és bölcsen) hallgat. Addig pedig
 minden csak szürke elmélet, elmefut-
 tatás.

Dr. K. A.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A rengetegben.*)

Írta: Auer István.

(Vége.)

Zsuzsika pedig tovább sürgött-forgott a
 tűz körül és egyik dalt befejezve, mindjárt a
 másikba kezdett. Aranyos jókedv zománca
 ragyogott úde arczán, hamiskás szeme csillo-
 gott, akár a napsugár. Szőszke hajával enye-
 legve kaczerkódott a gyöndéd szellő, amint
 mellette elsurrant.

Ennivaló volt így. Szerencséje, hogy szem-
 mel nem lehet enni, mert az a legény bizo-
 nyosan elnyelte volna a tekintetével; annyira
 nézte.

András gazda éppen odaért leánya irá-
 nyába s megállította lovait.

*) Auer Istvánnak most megjelent: Amerre
 én járok cz. kötetéből

— Föl-e az ebéd, leányom? — kérdezte
 mosolyogva.

— Föl ám, édesapám, de elfogyott a vi-
 zünk, hát nem tudok jó levit főzni a papri-
 kásnak.

— Hát az baj, flam. Hanem ni, ott az a
 derék legényember adna tán a kulacsából.

Zsuzsika nézett a töltésre, amerre apja
 mutatott.

— Adjon Isten jónapot! — kiáltotta szí-
 vesen a legénynek.

Ez zavarba jött. Ugy szerette volna ezt
 válaszolni: Fogadj Isten, szép hugom! De
 hisz soha-em volt emberek közt, így hát nem
 is ösmerte ezt a formulát. Csak fejével intett
 jónapot.

— Nézze kelmed — folytatta Zsuzsika —
 oda akar főni a hus a bográcsához; nem adna
 egy kis vizet?

— Adok én szívesen — viszonzá a legény
 és lejött a töltésről. Lekanyarította nyakából
 a kobakot és odaadta.

— Itt la; akár mind. Van még elég a
 Dunában.

— Ugy? Hát ez dunaviz? — nevetett
 Zsuzsika. — Hallja csak, édesapám, dunaviz-
 zel főzöm a paprikást. De furcsa — mondta
 tovább, mialatt töltött a süstörgő bográcsba. —
 Még sohasem főztem dunavizvel. Aztán kel-
 med mindig dunavizvel él? — incselkedett a
 legénynyel.

— Mikor nincs más, hát muszáj vele élni
 — felelte a legény és nagyon csodálkozott
 azon, hogy ez a szép leány úgy szólítja, hogy
 kelmed. Még sohasem szólították őt másképen,
 csak így: Marczi te, vagy: hallod e te! — és
 csodálkozott volna még sokáig, de Zsuzsika,
 még egyszer tölte, újra fölkapta a szót:

— No most már elég lesz. Olyan levit fő-
 zök, hogy még! Kelmed is megkóstolhatja.
 Ugy-e, édesapám — szolt hozzájuk érkező
 apjához — ugy-e, hogy megkóstolhatja?

— Meg, meg. Majd velünk tart az ebéd-
 nél. Szívesen adjuk, ha elfogadja.

Hát hogyne fogadta volna el, mikor olyan

LEBOVITS és WEISZ angol divat férfiszabó cég

szives tudomására adja nagyrebcsült vevő-
 nek és a nagyérlemű közönségnek, hogy az
 őszl idényre a legújabb és legdivatosabb
 angol, skót és Homespon, valamint angol
 double mellénykülönlegességgel megér-
 keztek, a mely raktár dús választékban a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll. Előnyös ruhabérlet-táblázattal a cég szívesen szolgál, a legjobb kiszolgálásról pedig a cég eddigi jó hírneve is kezeskedik. — A m. t. vevőink és a t. közönség további pártfogását tisztelettel kéri

Lebovits és Weisz angol divat férfiszabó cég NAGYVÁRAD, Fő-utca, zárdá-épület. — Városi és vidéki telefon sz. 151

Ave Caesar.

(m.) Szemere Miklós, ki a nemzet szívéből beszélt, mikor Széchényinek, a legnagyobb magyarnak serlegével kezében azt mondotta: »Nem boldog a magyar«; — legujabban ismét röpiratot bocsátott ki. Tulajdonképen Magyarország helyzetével foglalkozik nemcsak Ausztriával, hanem főleg a Balkán kérdéssel szemben Olaszország terveinek és Oroszország tehetetlenségének szempontjából. E nézőpontból tárgyalja az Ave Caesar című röpirat Magyarország belviszonyait, belső válságát.

Nem találja helyesnek az adómehtagadásnak, legfőképpen az ujonczozás körömszakadtáig való huzavonáját. A fiat justitia aut pereaat mundus téle elvek szerinte térfiasak, de nem álmotérfiasak. Az adót utólag be lehet adni bármikor, de a katonát nevelni kell. Nem meghalni kell a hazáért, hanem élni, az ellent eltalálni és győzni, ehhez katonai organizáció kell.

»Ha széllal bélelt paragrafus politikánkat intézmények nélkül tovább folytatjuk, nem oda jutunk, mint Bocskay idejében oly gyönyörűen vázoló Forgách Zsigmond a dúló, értsd hadsereg, polgárháborúról: »hogy minek a szabadság, ha nem lesz hozzá ország«; oda jutunk, hogy fiainkra nem marad se ország, se szabadság.«

Azt hiszi, hogy nyíltan lappangó, tréfás abszolútizmus alatt élünk, de nincs »brandja«, nincs sava-borsa, cikória kávé, nincs mit félni tőle, nem veszedelmes. Goluchovszki, Gautsch, Fejérváry, Kristóffy, e négyes lóhere, szívesen megengedi, hogy jó emberek, de rosszabbak a bukott angyaloknál, mert meggondolatlan és szerencsétlen politikusok. Nem hoznak a monarchiára áldást, a koronára dicsőséget, a népre idvességet.

Sok érdekes megjegyzést tesz közben-közben saját tapasztalataiból Olaszország hangadó politikusaival s Oroszország helyzetéről.

Mind ezt azonban nagyon atozitice; azt külön ki kell találni, mit miért mond? Olyanformán is van vele az ember, mint a sanda mészárosal, nem lehet tudni hova akar ütni. Szellemskedése végén út le szellemi taglójával imígyen: Non sic itur ad astra, ilyen tanácsadók vesztik el a csatát és ingatják meg a trón és korona talpatát. . . Ave Caesar!

A politikai válság.

A politikai helyzetet sötét sejtelem dominálja. Erősen tartja magát a hír, hogy néhány nap múlva az utolsó dátumhoz érkezünk.

A királyt annyira bántja a nemzeti ellenállás, hogy most már a január 26-ki terminus lejártával — ha a koalíció át nem veszi a kormányt — nyílt abszolútizmus következik. Erre már Fejérváryék sem vállalkoznak.

Felosztatják az országgyűlést. megkötik a kereskedelmi szerződéseket s aztán katonai diktatúrával fognak adót szedni és ujonczozni.

Ha ez a sötét sejtelem valóra válik, akkor igazán nyomor és szenvedés vár erre a szerencsétlen országra.

Isten óvja nagy csapástól mi magyar hazánkat!

A főispánok biztonsága.

Holnap a belügyminisztériumban megjelennek az összes főispánok, hogy tanácskozzanak azokról az intézkedésekről melyek a főispánok és általuk kinevezendő tisztviselők személyének biztonságára érdekében szükségesek. A főispánok elő fogják terjeszteni a belügyminiszternek azoknak az egyéneknek névsorát, akiket az elmozdítandó tisztviselők helyébe akarnak kinevezni, de egyúttal jelenteni fogják azt is, hogy ezek a kétes existenciák csak úgy hajlandók a járásokban hivatalt vállalni, ha a börtönről kellőképpen gondoskodnak.

A belügyminiszter utasítására a csendőrségi ügyosztályban tervezetet dolgoztak ki, melyben előre megállapították, hogy a járásokba, illetve szolgabíróságokhoz, továbbá a vármegyék székhelyére hogyan vezényeljék ki a csendőrséget. A mozgósítási tervnek elkészítése után arra a kellemetlen felfedezésre jutottak, hogy a foganatosítandó kivezénylések után az egyes őrskerületekben nem marad csendőrség emiatt az ország nagy része közbiztonsági tekintetben teljesen szabadjára maradna. Hogy ennek az állapotnak milyen súlyos következményei lehetnek, ezt már most érzik, különösen azokon a vidékeken, ahonnan a csendőr-

séget a főispáni installációkra elvitték. Ezek a vidékeken a közbiztonság már most is annyira megrendült, hogy napirenden vannak a rablások és fosztogatások. Ilyen körülmények között még sem merik a csendőröket teljesen elvonni a közbiztonsági szolgálattól, de mert mégis csak kell tenni valamit, hát megkeresték a hadügyminisztert, hogy a közös hadsereg katonáival segítse ki a csendőrséget.

Bihar Ferencz honvédelmi miniszternek néhány nappal ezelőtt történt bécsi utazása azzal a kérdéssel állott kapcsolatban, hogy a csendőrséget miképpen lehetne a közös hadsereg állományából kiegészíteni. Ebben a kérdésben Pitreich hadügyminiszterrel a meggyezés olyképpen jött létre, hogy minden csendőrségi őrsőn a vezénylés vagy kilépés által beállott létszámbiányt a közös hadsereg katonáival pótolni, akik aztán a csendőrségen végzik a közbiztonsági

sonló módon fognak gondoskodni. A csendőrségre kinevezett tisztviselő személybiztonságáról is. Minden ilyen tisztviselő mellé állandó fedezetül két csendőrt és 4 közöshadseregbeli katonát osztanak be, akik aztán állandó kíséretét képezik az illető tisztviselőnek.

A főispánok nagyobb megtiszteltetésben részesülnek, mert az ő becses személyük mellé állandóan 1 csendőrtisztet, 10 csendőrt és 10 bakát rendelnek ki. Ez a létszám azonban a szükséghez képest bármikor telemelhető.

A főispán mellé beosztott — csendőrtisztnek jogában áll a járási hatóságok mellé beosztott csendőrség és katonaság létszámának felemelése iránt is intézkedni, ha az szükségesnek mutatkozik.

NAPROL-NAPRA.

Ifju óriások.

Lesz-e gyümölcs a fán, szokta kérdezni savanyu, farizeus képpel a vakoló, meg a téglaszin lobogó tábora, mikor a nemzet ifjusága önérzetesen megnyilatkozik. Például, mikor pozitív keresztény hitéről tesz tanuságot, mert keresztvédő szövetségbe tömörül, vagy pláne Mária-kongregációba sorakozik. A szentségekhez járul, templomba jár s a katolikus közélet mozgalmából, amennyire tanulmányai engedik.

nagyon szívesen kínálták. Csak benézett még az erdőbe csürhéje után. Apja ugyanis oda volt megint, a csürhe meg lepihent a kunyhó körül delelni, bizony nagy szívesen vette a meghívást.

Az ebéd pompás volt. Legalább Marcsi sohasem evett jobbat. Azán Zsuzsika folyton csacsogott, ki nem fogyott a tréfálkozásból, kínálgatásból. Marcsi alig győzte nézni, hallgatni és kínálgatását elfogadni. . . . Hogy, hogy nem: lángba borult a szíve, lelke, minden ize.

Marcsi estélig ott maradt és mikor a gazda s leánya kocsira ültek, hogy hazahajtassanak, szorongva kérdezte:

— Mikor jönnek el megint?

Persze, hogy másnap is eljöttek, hiszen boronálni, vetni kellett.

És Marcsi újra ott volt velök reggeltől estélig és sok, sok szépet beszélt Zsuzsikával. Azt is megkérdezte tőle, ha nem szeretné-e mindigre ott maradni?

— Nem lehet ám — felelte rá Zsuzsika és elmerengett. Tudja a jó ég! Szeretett volna ott maradni annál a szép, szálás legényembernél, aki olyan . . . olyan . . . maga sem tudta hirtelen, hogy milyen.

Este hosszú, nagyon hosszú időre, egész az aratásig bucsuztak el egymástól. Marcsi a töltésről sokáig nézett a tovaszálló kocsi után mignem a távolság és az alkonyat homálya elfödte szeme elől megnyílt paradicsomát.

Az aratás ideje végre megjött; vele a boldogság is újra megkezdődött. Vagyis igazabban mondva: folytatódott.

Mert ugyan elképzelhető, hogy Marcsi

hánszor gondolt Zsuzsikára és hogy minden gondolata boldogsággal töltötte el szívét. Mindig Zsuzsikára gondolt, mindig boldog volt.

Vigan aratták a dus termést. Pengett a kasza, suhogott a sarló s a messze határban mindentelédal, kaczagás hangzott. De talán egy dülön belül sem volt olyan boldog ember, mint Muzslai Andrásén a Marcsi. Szünős-szünitelen András gazda sarkában, Zsuzsika mellett szedte a markot, kötözte a kévét. Nagy gyönyörűsége telt a szokatlan munkában s tudj' Isten, mit, nem gondolt; mit, mit nem beszélt Zsuzsikához.

Hanem hát egyszer az aratásnak is vége lett. A telktalászu termést behordták és Marcsi megint magára maradt nagy szerelmével, nagy bánatával. Egyetlen vigasztalása az volt, hogy Zsuzsika a jövő tavaszra megint eljön. Azt ígérte.

Igérte, de nem jött.

Idegének szántották föl az ugart. Azok is vetették be.

Marcsi a töltésen fokosára támaszkodva, hiába várta minden nap, minden áldott nap szíve szerelmését. Nem jött. Pedig most is éppen olyan szép volt a tavasz, olyan illatos a virág és olyan dalos a madár és ő százszor, ezerszer szerelmesebb mint egy év előtt.

Olyan sok mondani valója lett volna. Hogy a télen mint küzdöttek a fenevad farkasokkal; hogy az édesapját az egyik megmarta és az öreg elvérzett, meghalt; hogy ott hantolta el az édesanyja mellett, a vén fa tövével; hogy most már egészen el van

hagyva; hogy semmi egyebe nincs, mint szerelme; az a végtelen nagy szerelem, Talán Zsuzsika is . . .

De nem.

Aratáskor megint azok az idegenek jöttek. Marcsi előbb nem merte megkérdezni őket, csak a behordásnál, mikor az utolsó keresztet is szekerre tették. Akkor lejött a töltésről és megszólította az ismeretlen gazdát. Röviden, remegő hangon:

— Hova maradt a Zsuzsika?

— Miféle Zsuzsika? — nézett nagyot a gazda.

— Hát az, aki a mult kikelettel és nyáron itt volt.

— Ugy. Hát a Muzslai András leánya? Az? Hát az férjhez ment . . .

Marcsi szeme nagyot szikrázott. Ugy érezte, hogy villám fut rajta keresztül. Agyába láng csapott: a szívéből föltóduló vér.

— Férjhez ment a szomszéd faluba. Az apja utána hurczolkodott; ezt a földet meg én vettem meg . . .

Marcsi eszére tért.

— Aztán jól megy a dolga? — kérdezte, fejét felütve.

— Ugy mondják, hogy jól.

— No, az Isten áldja meg! . . . Áldja meg kelmedet is . . .

Szeme elborult. Megfordult és lekonyult fölve visszament az erdőbe. Fölgyújtotta a kunyhóját, vállára kapta kobakját és subáját, aztán nekiindította a csürhét, be, mélyen a járatlan rengetegbe, hogy soha többé vissza ne térjen.

részt kér magának és itt első sorban keresztény irányú ifjusági vezéreket választ az egyetemen.

Szóval mindenkor, mindenütt, amikor, ahol az ifjuság bátor hitvallomást tesz férfias hitéről — összecsapja kezét az atheizmus és töltési a fönt leirt kérdést. De nemcsak a valóság ifjuság nem kell a sátán czimboráinak, hanem az igazán hazafias magyar fiatalság sem. Hiszen a kettő amugy is egy.

Csak az lehet jó hazafi, aki vallását is tiszteli, becsüli, parancsait megtartja. Mutatja az ősök követendő példája. Akinek hite nincs, annak lelkivilága sincs, szive sincs, hazája sincs. Az istentelen nemzetközi szövetségnek persze nem kell idealizmus, nem kell érzelem, annak önzés és haszon az egyedüli életprinczipiuma. Csoda-e, ha ilyen életelvek és törekvések mellett szálla az ellenséges tábor szemében az az ifjuság, amely a keresztény magyar hazafiság jegyében halad?

Az ilyen fiatalság *dzsentrí kölykök* és témérdek más hasonló hülye, otromba titulusokban részesül a megjelölt pogány irányok sajtójában. Csak hadd részesüljön. Ha ellenségeink gyalázzák ifjuságunkat, az mindig jó jel. Hiszen nekünk nem a Vágó Bélák az ideáljaink. Isten mentsen tőlük.

Hogy pedig a radikális liberálizmus milyen virágokból vár gyümölcsöt a fán, azt most legczinikusabb undításában mutatja a lipcsei diákok esete. Mi történt Lipcsében? A bursok nyilván a szokottnál is többet áldozhattak a poczakos Gambrinusnak, a sok kneipe végre is elvette a meglevő csöpp eszüket.

Amolyan delirium féle ütött ki sörtől hájas fejükön, amelynek hatása alatt aztán szótartot intéztek tanáraikhoz és társaikhoz, amelyben egész komolyan követelik tőlük, hogy valamennyien felekezetlenek legyenek. A vallás elavult fogalom. Nem illik a német diáksághoz. Minden *civilprofesszor* hagyja oda egyházát. A *teológiai fakultást* pedig, mint aféle ósdi bagolyvárat, be kell szüntetni. Egyszerűen ki kell dobni.

Ilyen vadakat és zöldeket zagyváltak össze a lipcsei ifju óriások a sörös csizmák mellett. Szinte elképzeljük, hogy ilyen rettenetes, szédítő otrombaságok után fölhangzott a helyzethez méltó diáknóta:

Erde hin und Erde da,
Ubi bene, ibi patria

Fiatal ész, bolond ész. Még a lipcsei diákok sörközi bornirtságát az ember hajlandó volna valahogy inkább a nagyfoku korlátoltság és bűnös könnyelműség rovására írni. De, hogy akadjon magyar lap, amely az ilyen szégyenletes dolgot háromnegyed hasábon keresztül dicshimnuszban magasztalni, mintegy követendő példaként oda állítani merészelje, no már ilyen vastag vakmerőséget és megátalkodott gonoszságot még a *sajtótrepov* lapjáról sem mertük volna föltételezni! Hanem hát jól van. Köszönjük zsidó, hogy erre megtanítottál.

Látjuk megint, amit úgy is tudtunk, milyen ifjuságot akar képezni, nevelni a *független erkölcs*. A magyar ifjuságból is ilyen lipcsei diákokat, meg *orosz bombavetőket* szeretne preparálni. Ezért van szükség *bögötei iskolára*, ezért kell most a középiskolai reform szakértekezetére egybehívottak listájánál oly különös tekintettel lenni a zsidókra, szabadkőmű-

vesekre és azért kellett a hajlíthatatlan katolikusokat az anknél oly kihívóan mellőzni.

Csak lassan a testtel. Nem oda Buda. Még nem a modern pogányság dominál Mária-országában. A kétkrajczáros zsornál jerikói lármája tehát amolyan Rechnung ohne Wirth.

És, amilyen örvedetesen olvassuk a németországi kath. diákság komoly, eredményes munkásságát, ahogy megnyugvással tölt el holmi lipcsei badarságokkal szemben, hogy a belga katolikusok löweni egyeteme szemeszterről-szemeszterre látogatottabb lesz, úgy nyugodt öntudattal tekintünk következetes munkánk közben a magyar katolikus ifjuságra is.

És amily bizonyos, hogy a sajtótrepov és ludtollas firkászai sohasem léphetnek annak a francia ujságíróknak a nyomába, aki most kapta meg a becsületrendet, olyan bizonyos az is, hogy a magyar keresztény ifjuság tulnyomó többsége soha, de sohasem lesz istentagadó. A keresztény magyar ifjuságra mindenkor büszkék vagyunk. Istentelen, hazátlan stréberek től, ifju óriásoktól azonban megvetéssel fordulunk el.

(h.)

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Január 21. Kath. Kör jubiláris ünnepélye a kör helyiségében délelőtt 11 órakor.

Február 3. 4. A Biharmegyei Nőegylet jubileuma.

Február 18. Kath. szabad liceumi matiné a főgimnáziumban d. e. 11 órakor.

Márczius 8. Kath. szabad liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Márczius 22. Kath. szabad liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Április 5. Kath. szabad liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Május 5. Kath. szabad liceum estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Junius 27. Szent László ünnepély.

A rozsnyói intronizáció.

Sipeki Balás Lajos rozsnyói megyéspüspök, mint ismeretes, *Városvy* Gyula dr. kalocsai érsekkel egyidejűleg tartotta ünnepélyes székfoglalóját, mult vasárnap, január 14-én. A püspök kerülni óhajtott minden külső fényt és pompát s a visszavonuló szerénység annyira ment, hogy még a lapokban sem volt tudósítás olvasható a rozsnyói intronizációról. Ilyen körülmények közt az egyszerű keretekben is magasztos ünnepek részletei csak most válnak ismeretessé. A megható szertartás vasárnap reggel fél kilenc órakor vette kezdetét. A rezidenciájából püspöki székesegyházába vonuló főpásztort a katedrális ajtajában a káptalan s a központi papság fogadta. Az *Ecce sacerdos* hangjai mellett a püspök a főoltárhoz ment s rövid ima után trónusára lépett. *Dittel* István pápai kamarás, püspöki titkár erre fölolvasta a király kinevezési okmányát, a pápai megerősítő bullát, valamint a hívekhez s a papsághoz intézett brevét.

Podraceky István dr. nagyprépost, volt káptalani helynök üdvözölte azután a püspököt, mire a főpásztor hosszabb beszéddel felelt. Az asszisztenciás nagymise után a szószékről beszélt híveihez a püspök. Hangsúlyozta, milyen súlyos kötelezeteket vállalt magára új méltóságában, de amint ő is teljesíteni igyekszik köteleességét, éppenny elvárja híveitől is, hogy hitbéli köteleességüket pontosan teljesítsék. Be-

széde végén hívei imádságába ajánlotta magát. Azután pápai áldást osztott, majd az örökszertartás elvégzése után székházába hajtatott. A zsufolásig megtelt székesegyházban képviselve volt a hívek minden osztálya s a város lakosságának minden rétege. A magisztrátus, az intézetek, a hivatalok, a különböző felekezetek.

Istenisztelet után tisztelgő küldöttségek járultak a megyéspüspök elé, aki dolgozószobájában fogadta a deputációkat. A káptalan *Podraceky* István dr. nagyprépost, a premontrétársházát *Szepesi* Géza igazgató, a városi képviselőtestületet *Sziklay* Géza polgármester vezette. A káptalantól szeretetet kért a püspök, a premontréiek küldöttsége a gyermekkori emlékek meleg hangján szólaltatta meg a főpásztort, aki, mint váci kispap a rend kassai főgimnáziumában végezte be középiskolai tanulmányait. A város küldöttségének szives szavakkal mondotta, hogy munkás polgára kíván lenni Rozsnyónak. *Fabián* Ferencz kanonokplebános a hitközséget, az iskolaszéket a kath. legényegyletet, valamint a Szent Vincze egyesületet vezette a püspök elé, aki kitüntető nyájassággal, jóságos szeretettel fogadta a tisztelgőket. Jóval elmúlt már a dél, mire a tisztelgések befejeződtek, amivel aztán egyuttal az ünnepnek is vége szakadt. Kedden, e hó 16-án Balás püspök már megjelent a város házában s részt kért magának a város fölvirágoztatásából. Megemlítjük itt egyuttal, hogy Balás püspök a rozsnyói egyházmegye élén a tizenharmadik főpásztor. Elődei között volt a boldogult emlékezetű *Lajcsák* Ferencz, későbbi nagyváradi megyéspüspök is.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket **hogy úgy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek**, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne örténjék.

* **Vizkereszt a görög szertartásánál.** A görög szertartású katolikusoknak és a görög keletieknek tegnapi volt Vizkereszt ünnepe. Ebből az alkalomból az összes görög szertartású templomban ünnepi istentiszteletek voltak. A Szent László-téri görög katolikus templomban dr. *Radu* Demeter püspök pontifikált, a görög keleti holdas templomban pedig *Mangra* Vazul püspöki helynök végezte a szertartásokat és a vizszentelést. Az ünnepi istentiszteletre kivonult a helyőrség görög vallásu legénysége is a zenekarral. A két templomból körmenet is volt, de csak a templom körül.

* **Prohászka püspök.** *Prohászka* Ottokár székesfejevári megyéspüspök e hó 18-án székvárosába érkezett. Kivánságára mellőzték az ünnepélyes fogadtatást. Intronizációja holnap e hó 21-én lesz. Ez alkalomból *Károly* János nagyprépost, káptalani helynök körlevelet bocsátott ki, amelyben lelkes szavakkal üdvözli a főpásztort, hogy a székfoglalás napjáról mielőbb emlékezzenek meg. A székfoglaló ünnep vasárnap reggel 9 órakor veszi kezdetét a székesegyházban, amelynek a bejáratánál a káptalan és az egész papság fogadja az új egyházfőt. Rövid ima után felolvassák a királyi és pápai okiratokat. Azután *Károly* János káptalani helynök a papság nevében üdvözli a püspököt, aki erre válaszolni fog. Utána ünnepi mise következik s *Prohászka* püspök szóoklatot tart. A székfoglaló után a püspöki palotában diszebed lesz.

* **Tízéves ünnep.** Küszöbön a Nagyváradi Katolikus Kör tízéves jubileumának

ünnepe. Az utolsó előkészületek lelkiismeretes igyekvéssel folynak. A rendezőség komoly munkával néz a nagy nap elé. Már most a közönségen a sor. Hiszen ez az ünnep nem is a köré, hanem a nagyváradai társadalomé tulajdonképen. Annak a szívéből, lelkéből nőtt ki a kör is. Jöjjön el tehát a katolikus közönség imponáns számban arra a beszámolóra, amely voltaképen az ő sáfárkodásával foglalkozik. Az ünnep magas nivóju lesz, műsora tartalmas, változatos, kellemes s így a közönség látogatására joggal tarthat számot. A társasvacsora nemkülönb. Bankettjegyeket, mint már több ízben jeleztük, *Kelemen* Kálmán köri pénztárosnál, *Imrik* Gusztáv dr ügyvédnél, a kör titkáranál, *Láng* József könyvkereskedésében, ugyszintén a kör szolgájánál is lehet váltani. Egy jegy ára 3 korona. Ismételve figyelmeztetjük a közönséget, ne hagyja a jegyváltást az utolsó órákra miután az ilyen tulságos kényelemszeretet végelemzésben éppen a kényelem rovására esik.

* **Ezüst érdemkereszt két élet megmentéseért.** A hivatalos lap tegnapi számában első helyen közli, hogy a király dr *Szolcsányi* Hugónak, a nagyváradai jogakadémia nyilvános rendes tanárának, két emberéletnek saját élete veszélyeztetésével történt megmentése alkalmából tanusított bátor magatartása elismerésül az ezüst érdemkeresztet adományozta. E kintüntetés alapja a múlt év nyarára vezethető vissza, amikor Szolcsányi családjával Brátkán nyaralt villájában. Ekkor történt, hogy egy cseléd a Körözsbe majd belefulladt fürdés közben s a Szolcsányi cselédje segítségére sietett a már fuldokló cselédlány. Csakhogy ekkor mind a kettő a víz alá került. A segélykiáltásokra Szolcsányi parthoz sietett, utánuk vetette magát a habokba s nagy nehezen a saját élete kockáztatásával mind a kettőt megmentette.

* **Felfordult időjárás.** A természetben is vannak néha felfordult állapotok, nemcsak a politikában. Míg az északi fekvésű vidékeken szokatlanul cöybe, sőt meleg az időjárás, a déli részeken éppen az ellenkező. Anglia déli részén az idén alig láttak havat. Biarritzban csaknem tűrhetetlen a hőség. Egyiptomban ellenben szokatlanul hűvös idő jár. Ausztráliában is. A múlt heti földrengések Magyarországon északnyugati részén és Ausztriában megújultak. Erősen működik a Vezuv is. Mindezekon kívül a nászutazó szerelmes párokat, kik Velenzébe sietnek, még az a veszedelem is fenyegeti, hogy Fiumében rekednek, mert az Ungarocroata hajóstársaság alkalmazottai — ha bértüket nem emelik, — sztrájkolni fognak.

* **Leforrázott vörösek.** A győri szociáldemokraták nemzetközi forradalmi ünnepre készültek, amint a többi város elvtársai. Például a nagyváradiak is. Nagy hűbóval tüntető fölvonulást is kiterveztek. Am egy valakiről megfeledeztek. A rendőrfőkapitányról. És vannak rendőrfőkapitányok, akik éppen nem dedelgetik a jakabokat. Győrről is így történt. A főkapitány a forradalmi fölvonulást a büntető-törvénykörré hivatkozással egyszerűen betiltotta. A győri jakabok orra ilyenformán még hosszabb, mint eddig volt. Milyen kár, hogy Nagyváradot nem tehetjük át Győrbe!

* **A Sas és Zöldfa eladása.** Nagyvárad város legutóbbi közgyűlésén a Fekete Sas és Zöldfa szállodára vonatkozólag elhatározta a törvényhatóság, hogy úgy a dr. *Adorján* Emil és dr. *Kurländer* Ede által beadott ajánlatot az ingatlanok megvételére, valamint az ügyre vonatkozó összes iratokat kiadja a pénz-

ügyi szakbizottságnak tárgyalás és véleményezés végett, egyben az eladás feletti határozathozatott a február havi közgyűlésre tűzte ki. Ezen határozat ellen *Dus* László városi főügyész tegnap fellebbezést nyújtott be, amelyben a határozatnak az eladás tárgyalásra tűzését illető pontját fellebbezi meg. A főügyész ugyanis ellene van a Fekete Sas eladásának, mert a város érdekét látja az eladás által csorbitva.

* **Mérnökök összejövetele.** A nagyváradai Mérnök és Építész Egyesület beszámoló közgyűlését ma, szombaton, 20-án fél 5 órakor tartja meg az egyesület helyiségében. Gyűlés után este 8 órakor a Pannóniában társasvacsora lesz.

* **A debreczeniek zavara.** A jó debreczeniek most hamleti töprengéssel találgtják: Jön-e *Kovács* Gusztáv főispánnak és installálja-e magát ott, hol életének talán legszomorubb óráit töltötte? Hír szerint szeretné, ha installációja mielőbb megtörténhetnék. Hogy megmaradna-e állásában, az megint más kérdés. *Tóth* János rendőrfőnök kijelentette, hogy a jövőt illetőleg ő sem tud semmit. Míg egyik fővárosi esti lap azt írja, hogy *Boda* Dezső kormánybiztos ma Budapestre utazik s vele hazatér *Tóth* kapitány is. A kormánybiztos a napokban meglátogatta a város polgármesterét. Beszélgetésükről különböző hírek kerültek forgalomba. Némelyek szerint titkos tárgyalásokat folytattak volna, mások azt mondják, hogy beszélgetésüknek hivatalos színezte egyáltalán nem volt. Szóval a debreczeniek feje erősen ló. Ujabbán Erdélyből ismét 25 csendőr érkezett, pedig eddig is uton-utfélen csendőrrel találkozott az ember a városban. Talán óvatosan titkolt installációra készülnek. Nincs kizárva, bár — fővárosi hírek szerint — *Kovács* Gusztáv fejében állítólag vérméregzés állott elő.

* **Zsidó tréfa.** Megint zsidó tempóval állunk szemben. Kérem, kérem, ne tessék rezonirozni! Egyik pesti hirlap úgy adja elő a szóban levő dolgot, hogy »egy zsidó« küldte be neki a tudósítást. Viheiszt? hogy az a pesti hirlap egy egész kolumnát megtölt a legsűrűbb szedéssel az »egy zsidó«-tól megirt szent Mária képről. Persze, mert van képe annak a zsidónak is, meg annak a pesti hirlapnak is, hogy első hallásra is valótlannak és képlennek tartandó rosszírányú szóbeszéddel a nevetességessé tevés fegyverével támadja meg Magyarország keresztény katolikus népének vallását! Maga is tudja és valótlannak tartja, mégis megírta, hogy a pöcsi szent Mária kép a hatvanas években egy cigány bakának odaadta drágaköveit s azt mondta neki, vigye el a zsidóhoz, az majd beváltja tőle. Nem akarták azonban ezt ez ajándékozást elhinni. Hogy is ne!

A Pesti Hirlap — úgy-e elhiszi? Legfőképen azt, hogy minden jószág zsidóhoz vándorol, s beváltja a zsidó, ha katolikus templomból szűz Mária képről került is. Ejnye, ejnye, de könnyen hívő! Vagy ezt nem nehéz e-hinni? Minek is beszélt az a pesti hirlap zsidó tudósítója ilyen dologról, miről okosabb lett volna a maga szempontjából hallgatni. Megveri néha Isten az embert a saját szájával, ha nem vigyáz rá. Jobb is volna, ha a pöcsi Mária kép könnyezése helyett is a Lőcsén elfogott Atlasz Miksáról elmélkednék a pesti hirlap és zsidó tudósítója. Tudhatná mind a két fél, hogy Atlasz is zsidó létére szent képeket és olvasókat árult, hamis irományt mutatott fel, bünboesánatot ígért s rajtakapás után végre eesukták.

* **Debreczeni katolikus szegényház.** Debreczenben új, modern szegényház készül. Azaz, hogy határozatot hoztak egy régi szegényház áttelepítésére, s ezzel kapcsolatban újjáépítésére. Debreczen városának volt ugyanis közel a vasúthoz római katolikus szegények számára létesített szegényháza, de az épület rozoga volt, utcaszabályozási vonalba is esett s így a könszerűség és czélszerűség cselek-

vésre indította Debreczen városát. E hó 18 án volt tanácskozás ez ügyben a városházán *Kovács* József polgármester elnöklete alatt, melyre megjelent *Wolafka* Nándor dr. v. püspök is, valamint dr. *Magoss* György t. ügyész, továbbá *Oláh* Károly kulturtanácsos és dr. *Varga* Károly tb. tanácsos. A tanácskozás eredménye gyanánt azon határozatban állapodtak meg, hogy a *Petőfi-térről* áttelepítik a katolikus szegényházat a *Szent Anna* utca végére, hol most épült nagyarányu telepen az állami bábaképző intézet modern épületsoportjával s planirozott udvarkertjével. A modern berendezésű kath. szegényházat 4—5 tágas teremmel 40—50 katolikus szegény számára tervezik megfelelő mellékhelyiségekkel s udvarkerttel. Debreczen újra szépül s gyarapodik hozzá-méltó szép teleppel, de tanuságot tesz az emberszeretet munkája iránt való elismeréséről és áldozatkészségéről is.

* **Szabályrendelet a vágóhidról.** Nagyvárad városa már régen terve vette a közvágóhid kibővítését, sertésvágóhid berendezését és jégkamara létesítését. Most már a városi mérnöki hivatal a terveket is elkészítette, de százazrekbe kerülne a munkálat keresztülvitele, tehát előbb fedezetről kell gondoskodni. *Gerő* Armin főkapitány a szakiparosok és szakértők közbejöttével már két ízben tartott értekezletet, amelyeken megállapították a közvágóhid használatára, valamint a husvízszálatra vonatkozó szabályrendeletet. Ez teljesen a temesvári szabályrendeletnek megfelelő, csak néhány szó változtatás, valamint a vágatási díjak összege új benne. Az így megállapított szabályrendeletet tegnap beterjesztette a főkapitány a tanácshoz.

* **Piaczi mizériák.** Az utóbbi időben ismét felszínre került a vásárcsarnok létesítésének szüksége. Különösen égető ez a kérdés az élelmiszerek árulásának olyan szabályozása, hogy ezek a cikkek ne a szabad piacon árulassanak, hanem fedett és védett helyen. Az az állapot, amit ma látnak a piacon, a legenyhébben szólva, abszurdum. A húst, tejet, turót, kenyert stb. lepi a por s nyáron süti a nap. A szél a piacz piszkát, hulladékokat csapja az élelmiszerekre. Igazán csodálkozunk azon a közönyön, amellyel a közegészségügyi hatóság átsiklik ezen a fontos közegészségügyi kérdésen, pedig talán első sorban közegészségi ügyről van szó a vásárcsarnok felállításánál. Minden nagyobb városban gondoskodtak már az élelmiszerek elárulására alkalmas fedett és zárt helyiségről. Még az alig 9 ezer lelket számláló Zilahon is van vásárcsarnok. — Más tekintetben is valóságos ósállapot uralkodik az élelmiszerek eladásánál Nagyváradon. A tejet a vevők végig kóstolgtatják, a turót körül csipkedik a kezeikkel. És csodálkozunk, hogy a különböző fertőző betegségek állandóan uralkodnak Nagyváradon. Bizonyára ennek a piaci »rendszernek« is része van benne. Erre nézve is van már példa, hogy miként lehet megakadályozni; a kóstolgtatást egyszerűen, de szigoruan betiltották, vagy a szilárdabb élelmicikkeknél alkalmas evőeszköz áll a vevő rendelkezésére. Míg mindezekon a bajokon nem segítünk, kitűnő vízvezetékünk mellett is állandó talaja lesz Nagyvárad a fertőző betegségeknek.

* **Névváltoztatás.** Kiskoru Schönberger Jakab nagyváradai lakos vezetéknevét, a belügyminiszter engedélyével »Sós«-ra változtatta.

* **Összenyomta a vonat.** Tegnap este borzalmas kinok között halt meg egy szerencsétlen munkásember. Mint tudósítónk jelenti, *Szabó* Bálint békéscsabai vasuti munkás este 8 órakor a 8961. számú tehervonat kocsijainak összekapcsolásával volt elfoglalva, mikor egy másik vasuti kocsit toltak felé. A szegény munkás későn vette észre és kiakart ugrani a

két kocsi közül. Azonban a két vasutikocsi tolója közé esett, úgy hogy azok teljes erejükkel préselték össze Szabó mellét. A jalkiáltásra elősiető emberek Szabónak már csak holttestét tudták a kocsik közül kivenni. A vizsgálatot megindították, hogy kit terhel a felelősség.

* **Fa inség.** A megyei tisztviselők mozgalmát indították *Diósi Ignác* és fia fakeskedő ellen. Diósi szerződéses viszonyban áll a megyével. A szerződés egyik pontja szerint Diósi tartozik a megyei tisztviselőknek oly árban szállítani a fát, mint ahogy a megyének szállítja. Most ezt a pontot a cég egyszerűen nem respektálja. A tisztviselők farendeléseit még csak tudomásul sem veszi, vagy ha tudomásul is vette csak sok utána járásra küld el harmad osztályu fát az elsőrendű helyett. Most panaszt nyújtanak be a tisztviselők az alispánhoz, hogy a faszállító cég emé figyelmetlenségéért némi orvoslást kapjanak.

* **Összeégett gyermek.** Mint tudósítónk jelenti, *Szent-Jobb* községben egy *Urik István* nevű kis gyermek, súlyos égési sebekben meghalt. A két és fél éves gyermek egy tál forró keményítő körül játszadozott, mikor lábai megbotlottak és a gyermek a keményítőbe esett. Alig egy félórai haláltusa után égési sebekben meghalt.

* **Apró hírek.** *Halál a kocsi kerekéi alatt.* Szabó Sándor berettyóújfalusi gazdaember mikor tegnap délután hazafelé igyekezett a sikos uton megbotlott és oly szerencsétlenül esett el, hogy nem tudott egy ideig felállani. Egy gyorsan haladó kocsi, mely egy mellékutczából fordult ki az elesett embert elgázolta. Szabó Sándor belső elvérzés következtében, mielőtt kórházba szállították volna, már meghalt. — *Meghalt a fia halála miatt.* Mint alibi tudósítónk jelenti *Nagy P. János* odaváló jómódú gazdálkodó tegnap reggel felakasztotta magát. Az ügyészség a vizsgálatot megindította. Eddigiek szerint *Nagy P. János* azért akasztotta fel magát, mert fiát nem tudta megmenteni a haláltól.

x **Értesítés.** Ügyfeleink tudomására hozzuk, hogy a Pesti hazai első takarékpénztár nyereségy-kötvényeire az előjegyzés az eddig eszkölt tuljegyzés folytán beszünttetett. *Nagyvárad* takarékpénztár.

x Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy előre haladott idény folytán a még mindig *dus választékban* meglevő *valódi angol és scot téli divat szöveit* mélyen leszállított árban *bocsátom áruba.* Kivánatra azon előnyt is nyújtom, hogy t. vevőimnek a bevásárolt anyagot *saját szabászati termemben a legdivatosabb* lazonokban és remek kivitelben nagyon jutányosan feldolgoztatom. Már egy próbavásárlás utján is meggyőződhetik bárki, mily figyelmesen és előnyösen lesz nálam kiszolgálva. Kiváló tisztelettel: *Teszler Simon*, posztó nagykereskedő. Zöldfa-utca 33.

x **A Lloyd orfeumba** ma és minden nap a következő tagok felléptével fényes előadás *Eugenia* tánc soubrette, *Szondi Angella* soubrett, *Carmen Dóra* táncz és énekesnő, *Elek* előadó soubrett, *Lenkei Ilona* tánczosnő, *Palugyai Miczike* costum soubrett, *Latus d' Ory* franczia exentrique, *Szalai Kata* énekesnő *Ormai Lujza* színésznő, *Grünau Poldi* komikus, *The Guston* zenebohóc és bűvész parodisták, *Berényi Izsó* humorista, *Gönczy Károly* karmester *Behéme*, kaczagató bohózat előadva 6 személy által. Előkészületben *»Kaszárnya udvarán«* kaczagató életkép. Mulattató családi műsor. Kezdeté esti 9 órakor. Számos látogatásért esedezik az igazgatóság.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szombat: Udvari tanácsos. C.
Vasárnap: d. u. Lotty ezredesei, este, Üdvöske.

Az udvari tanácsos.

Igen jó témát választott *Berczik Árpád* legujabb vigjátékához. A czimkórba esett *Lipótváros*nál kaczagatóbb figurát keresve sem lehetne találni. A mellett ez a téma hazai specialitás s így mindenképpen megérdemli a színpadra hozatalt.

Kár, hogy a feldolgozás módja nem tart lépést a témával. *Berczik* a kaczagató hősnek nem tud eléggé jó háttért adni s meglehetősen elkopott, régies és egyszerű a bonyolítása is. Ha a párbeszédekben nem volnának gondos kézzel arányosan elosztva sikerült ötletek, humoros közbeszólások, bizony hamar közeljárna a darab az unalomhoz is.

Néhol az ember a cselekmények rugóját sem látja tisztán. Jönnek-mennek, egy kissé sokat filozofálnak s a II. felvonást hosszadalmasra nyújták. Az egyes jellemek is meglehetősen naívu vannak festve. A szerkesztő, a báró, a vendégek, az udvari tanácsos neje, a leányai jórészt elnagyolva rajzolt alakok. Három eredeti, ügyesen festett szereplő van: az udvari tanácsos, a jourrendező és Weisz, a könyvelő.

Ezek viszik sikerre a darabot. Ezekben van annyi eredeti, jóízű vonás, hogy értük érdemes a vigjátékot végignézni.

A czimszerepben *Krasznay* remekelt. *Pompás lipótvárosi* alakot csinált az udvari tanácsosból. A szerepét ugyan jobban is megtanulhatta volna, főleg a II. felvonásban. de a jóízű, az életből ellesett vonásokkal feledtette ezt a ezt a szépség hiányt. A jourkirály szerepében *Palásthy* keltett harsány kaczagást. Az ugrifüles zöld ifjonecot jobban játszani nem lehet. *Berczik*nek könyvelői maszka s a hamisítatlan lipótvárosi kiejtése tetszett mindenkinek.

A szerkesztő halványul rajzoló szerepét meglepően jól adta *Nagy Sándor*. *Pompásan* alakította a fő női szerepet *E. Kovács Mariska*. Annál jobban lemaradt mögötte *Komáromi Margit* egykedvű játékaival. Kevésbé rokonszenves szerepével ügyesen birkózott meg *Tóth Elek*.

A rendező kivált a II. felvonásba nagyobb élénkséget vihetett volna. —

Az udvari tanácsos másodsor. *Berczik Árpád* új vigjátéka, s mit tegnap este mutatott be a színház, ma este másodsor kerül előadásra C. bérletben s az eredeti szereposztás mellett.

Vasárnap a színházban. Két vidám, élvezetes előadásban lesz része vasárnap a publikumnak. Délután 3 órakor félhelyárakkal *»Lotty ezredesei«* megy az idén először, a czimszerepben *Gerlaci Hermin* mutatja be egyik még nem ismert alakítását. Este *Andran* legbájosabb zenéjü, örökszép nagy operettje. *»Üdvöske«* lesz műsoron *Aradi Arankával*. Mindkét előadásra jegyek válthatók már ma délután 3 órától a nappali pénztárnál.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Január 20. Jogászbál.
Január 21. Peczeszői Olvasó Egylet táncz estélye.

Január 28. A 48-as népkör bálja.
Február 3. Vasutas »Koszoru-Egylet« bálja.
Február 4. A Nagyvárad Katholikus Legényegylet bálja.
Február 4. Biharmegyei és nagyvárad nőegylet estélye.
Február 18. Czukraszok bálja.

A M Á V. nagyvárad vonatkisérő és állomási személyzet *Koszoru-egylete* 1906. évi február hó 3 án a Zöldfa-szálloda termeiben saját pénztára javára, világpostával egybekötött táncvigalmat rendez. Kezdeté este 8 órakor. Belépő-díj: személy-jegy 2 kor., családjegy (4 személyre) 4 kor.

Igazságszolgáltatás.

Kedélyes gonosztevők.

Többször megemlékeztünk már lapunkban *Dezső Miklós* esküllői parasztagzda tragikomikus esetéről, akit berugott állapotában *Élesdről* hazafelé bukdácsolva *Kecskés-Major György* és társai *Lup Pável*, *Ruzse Tamás* és *Barbura Miklós* kifosztottak.

Az esküdtészek egy ízben már foglalkozott a kedélyes bünténnyel, akkor azonban nem hozott verdiktet. Miután a vádlottak védelmében érdekelletét merült föl s mindegyiknek külön védőt hamarjában nem sikerült kirendelni.

Igy aztán ma döntött ügyükben az esküdt-bírótság. *Kecskés-Major Györgyöt* 1 évi, *Lup Pávél* 1 évi és 3 havi, *Barbura Miklóst* 1 évi fogházra ítélték. Négy hónapot a vizsgálati fogóság révén kitöltöttek vett a bíróság. *Ruzse Tamást* félmentették.

TÁVIRATOK.

A válság.

Budapest. január 19. (Saját tud. távirata.) *Fejérváry* miniszterelnök ma délután 5 óra 15 perczkor Bécsbe utazott, holnap este részt vesz az udvari bálon, vasárnap visszautazik Budapestre. A katonai diktaturára vonatkozó hirt megczáfolják.

Másrészt azt jelentik mégis, hogy ezzel a gondolattal a kabinet s az uralkodó már foglalkoztak, de időközben elejtették. Nem lehetetlen azonban, hogy mint végső ekszpedienst, újból előveszik. Erről a tegnapi minisztertanácsban is szó volt, ahol az ugynevezett másodrendű kérdések felől tanácskozva elhatározták, hogy abszolútizmus kísérletével e hó végéig várnak, de ha addigra nem lesz rendületbe léptetik. Ugyanitt elhatározták a megyék letörését is.

Ebben a tekintetben *Pongrácz Ferencz* gróf rendszere szerint szándékoznak eljárni. *Pongrácz* egymásután csapja el a tisztviselőket s helyükre helyetteseket állit. A kormány célja a katonai diktaturával az, hogy az adminisztrációt teljesen kezébe ragadja. Másrészt fenyegetni is akar ezzel a mumussal.

A király a béketárgyalásokat még egyszer megindítja. Szó volt arról is, hogy *Fajérváry* azt ajánlotta volna a királynak, jöjjön Budapestre s itt vezesse a békeakcióit.

A király hajlandónak is mutatkozott s a legközelebbi napokban várható lett — volna Budapestre érkezése. Mindez azonban csak verzió volt, amely nem bizonyult valódnak.

Hogy a kabinet csak szemlényvesztő játékot folytat s nem akarja igazán a békét, bizonyítja az a napvilágra került kuliszatitok, hogy *Kristóffy* sehogysem akarja a békét, mivelhogy mindenáron miniszterelnök akar lenni.

Héderváry Tiszánál járván, fölvetette azt az eszmét, hogy ő szívesen elvállalja a miniszterelnökséget — kabinet nélkül. Ha megbízást kapna, a képviselőházat egybehívna, aztán inparlamentáris konferenciát szervezne s előkészítendő a kibontakozást, amelynek megteremtése után nyomban lemondana.

Kezdjük hinni, hogy Hédervárynak csakugyan nincs rendén a szénája . . .

Károlyi Sándor a csongrádmegyei tiszviselők javára, a nemzeti ellenállás erősítésére 25000 koronát adományozott.

A marokkói konferencia.

Budapest, január 19. (Saját tud. távirata.) Algeziában a marokkói értekezlet mai üléséről a következő hivatalos kommunikét adták ki: Az értekezlet tagjai ma a fegyvercsempészet elnyomásának kérdésére vette tárgyalás alá Tanácskoztak a fegyver és lőszernek Marokkóban való behozatalára vonatkozó tilalomról és az esetleges büntető intézkedésekről, a melyek a tilalom áthágását sújtánák. Az értekezlet foglalkozott a fegyvercsempészet ellenőrzésének kérdésével a kikötőkben és a part mentén. Az értekezlet a javaslat kidolgozásával öt előadót bizott meg. A javaslat fölött a legközelebbi ülésében az értekezlet végleg határozni fog. Előadókul kiküldték: Mohamedan Mokrit, Peres Caballerot, Tattanbach grófot, Malmussit és Regnauld műszaki delegátust.

A szerb szerződés.

Budapest, január 19. (Saját tud. távirata.) A szerb minisztertanács elfogadta a bécsi kormány föltételeit. Goluchowskit táviratilag értesítették Belgrádból. A magyar-osztrák-szerb kereskedelmi szerződés ügyében tehát újra megindulnak a tárgyalások.

NYILTTÉR.

BUTOR-IPARTELEP

Nagyvárad, Szent László-tér
RIMANÓCZY-HÁZ. Holdas templom mellett.
Telefonszám az egész megyére 584.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy

butor

nagyraktáramban

modern szalon, ebédlő-, háló- és fürdőberendezések, valamint mindenemű tükör, réz- és vasbutorok a lehető legszolidabb árszámítás mellett a leg-
szébb kivitelben szerezhetők be.

Saját műhelyemben

személyes felügyelettel mellett készülnek minden eszakmába vágó asztalos, kárpitos és díszítő stb. munkák, javítások a legjutányosabb árszámítás mellett

Tisztelettel

Büchler Márton.

REGÉNYCSARNOK.

Gyorgyejev Foma.

Írta: Gorkij Maxim 24.

— Jó könyv lehet, ha ilyen nagy hatást teti reád — mondta Foma mosolyogva.
— Egész éjjel nem aludtam. Folytonosan olvastam. Értsd meg. Az ember olvas s azt hiszi, hogy valahol messze, egy más világ kapuit nyitná meg előtte. Az emberek egészen másfélék és másként is beszélnek. Az egész élet . . .

— Én nem szeretem az ilyent — mondta Foma elégedetlenül. — Ez mind kitalált dolog és csalás. A színház is. Ott kicsufolják a kereskedőket. Hát igazán olyan ostobák a kereskedők? Persze! Gondolj csak atyádra.

— A színház iskola — mondta Ljuba oktató hangon. — Szeretném tudni, hogy miféle család volna a könnyvekben?

— Mint a mesékben. Semmi sincs úgy, mint az életben.

— Tévedsz! Hisz te nem is olvastál könyveket. Hogy ítélnél? Eppen a könyvekben van a valóság. Megtanítják az embert arra, hogy miképpen kell élni.

— Ugyan! — Foma elutasító mozdulatot tett. — Hagyd csak a könyvekből senki sem okosodott még meg. Látod, a te atyád sem olvas könyveket, mégis nagyon okos. És akár-mibe fog, mindent meg tud csinálni.

— Hát mibe fog? — kérdezte Ljuba. — Minden célja az, hogy pénzt szerezzen. Pedig vannak olyan emberek is a világban, akik a többiek boldogságáért küzdenek, s ezért dolgoznak, szenvednek s nem kimélik magukat. Hát ilyen ember a papa?

— Nem is szükséges, hogy ilyen legyen. Egyiknek ez tetszik, a másiknak amaz.

— Azoknak semmi sem tetszik.

— Hogyhogy?

— Ők mindent át akarnak alakítani.

— Miért? Mi a céljuk?

— Céljuk az emberiség boldogsága, — mondta Ljuba izgatott, lelkes hangon.

— Ezt nem értem, — mondta Foma s a fejét csóválta. — Ugyan ki gondol az én boldogságommal? Aztán nem is tudján, hogy én mit kívánok magamnak s hogy mi kellene ahhoz, hogy boldog legyek. Istenem, ha láttad volna azokat az embereket, akik most ott voltak a nagy ebéden!

— Azok nem emberek, — mondta Ljuba határozott hangon.

— Nem tudom, hogy te minek tartod őket, de annyi bizonyos, hogy nagyon ügyes emberek. Jártas emberek.

— Az arisztokraták?

— Igen.

— No! Éppen az arisztokraták! Eltaláltad — mondta Ljuba megvető mosolylyal. — Oh te! Hát emberek azok? Van azoknak lelkük?

— Ugy ismered őket? Hisz nem jártál közéljük.

— De olvastam A könyvekben mindent meg lehet találni

A cseléd most behozta a szamovárt s a két fiatal hirtelen abbahagyta a beszélgetést. Ljuba szólanul öntötte be a teát. Foma ránézett s Medinszkájára gondolt. Vele jobban szeretett volna társalogni.

— Igen — kezdte elmélázva a leány, — napról-napra jobban meggyőződöm, hogy nagyon nehéz élni. Mitévő legyek? Férjhez menjek? Kihez menjek? Kereskedőhöz, aki egész életében az embereket rabolja, iszik és kártyázik? Nem. Én egyéniség akarok maradni, mert egyéniség vagyok s mert értem, hogy milyen hitvány módon van berendezve a világ. Talán tanuljak? Hisz atyám nem eresztene az egyetemre. Istenem, hova meneküljek? Mit tegyek?

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, jan. 19.

Buza okt. — — — —	16 82
Rozs okt.-re — — — —	17 12
Tengeri április 1906 — — — —	14 —
Zab ápr.-ra — — — —	13 64
Repeze aug.-ra — — — —	— —

Értéktözsde.

Budapest, jan. 19.

Osztrák hitelrészvény — — — —	678 —
Magyar hitelrészvény — — — —	796 —
Leszámitoló bank — — — —	506 —
Rimamurányi — — — —	525 —
Osztrák-m. államvasuti részvény — — — —	670 —
Közúti vasut — — — —	594 —
Városi villamos vasut — — — —	327 50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1906 jan. 19-én

Magyar aranyáraddék 4% — — — —	114.40
Magyar koronajáradék 4-0% — — — —	96.30
Magyar keleti vasuti államkötvény 4% — — — —	87. —
Magyar földtehermentsítési kötvény 4% — — — —	96.65
Horvát-szlavon földtehermentsítési kötvény — — — —	96.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölesön — — — —	217. —
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön — — — —	161. —
Osztrák járadék papirban — — — —	99.75
Osztrák járadék ezüstben — — — —	100.75
Osztrák korona járadék — — — —	117.50
Osztrák járadék aranyban — — — —	100.25
1860. oszt. államsorsjegyek — — — —	157.50
Osztrák-magyar bankrészvény — — — —	160. —
Magyar hitelbank részvény — — — —	791.75
Osztrák hitelbank intézeti részvény — — — —	672.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény — — — —	674.75
20 frankos arany (Napolendor) — — — —	19.09

SZERKESZTŐI PÓSTA.

K. S. Berettyó-Ujfalu. Kérdésére már tegnap válaszoltunk Szorgalma példás.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Olcsó, mélyen leszállított árak mellett kerülnek eladásra összes férfi, és női divatáru cikkek a

Fábry Testvérek

üzlethelyiségében Moskovits-palota,

Igazi alkalmi eladása egész finom áruknak, különösen nagy választék férfi ingek, gallérok, kézelők, divatos férfi, fiu és gyermek kalapok, sapkák, keztyűk, harisngák, alsó jäger ruházatok, takarók, utazó- és lópokrócok, galocsenek, hóczipők, férfi, női és gyermek lábbelik, egész finom minőségben, olcsó árak mellett, francia parchetek, rumburgi vásznak, szalag csipke, selyemkendők, pamutok különösen leszállított árak mellett.

3000 drb férfi divat nyakkendők igazán olcsó árban. Határozott ár, készpénzfizetés mellett

Az üzletberendezés eladó. 1447.

A Gazdasági és Iparbank részv. társ.

1905-ik évi

Z Á R S Z Á M A D Á S A.

Mérleg-Számla

VAGYON	Mérleg-Számla				TEHER				
	K	f.	K	f.		K	f.	K	f.
Pénztári készlet			97207	45	Részvénytőke			300000	—*
Váltó tárcza			3391952	29	Tartalékalap	275000	—		
Jelzálog kölcsönök			900866	53	Külön tartalékalap	20000	—		
Előleg és zálogházi kölcsönök			129178	—	Értécsökkenési tartalékalap	20000	—		
Adósok folyó számlán			426144	43	Árfolyam különbözei tart. alap	10000	—		
Értékpapírok és azok függő kamatai			714276	—	»Széchenyi Jenő« jótékonyági alap	2500	—	327500	—**
Összes ingatlanok			50000	—	Nyugdíjalap			85000	—
Felszerelések leírás után			1800	—	Betétek			3235948	66
					Folyó számlai hitelezők			457177	14
					Visszleszámítás			1168559	14
					Különféle hitelezők			3898	55
					1906. évet illető előre beszédett kamatok			33820	71
					Hátrálékos tőkekamatadó és illeték			6153	04
					Fel nem vett osztalékok			50	—
					Nyereségáthozat a múlt évről	3079	16		
					Ez idei tiszta nyereség	90238	30	93317	46
			5711424	70				5711424	70

* Tőke felemelés folytán 600.000 koronára emelkedik.

** Ez idei javadalmazással és tőke felemelés folytán 656.000 koronára emelkedik.

Nyereség- és Veszteség-Számla

TARTOZIK	Nyereség- és Veszteség-Számla				KÖVETEL				
	K	f.	K	f.		K	f.	K	f.
Kamatok:					Nyereségáthozat múlt évről			3079	16
Betét, visszleszámítási és egyéb kamatok			177448	81	Kamatok:				
Tiszti fizetések, irodabér, napibiztosági díjak, könyv és nyomtatványok és kezelési költségek			39107	37	Leszámított váltók, folyó számlák, jelzálog, előleg és zálog kölcsönök után			287075	57
Adók	13171	64			Értékpapírok utáni kamat (adómentes)			33736	50
Tőkekamatadó	12513	44	25685	08	Értékpapírok árfolyam különbözete (adómentes)			9538	34
Zálogházi költségek, u. m. tiszti fizetések, irodabér, könyv és nyomtatványok			3330	74	Ingatlanok utáni jövedelem (már megadóztatva)			5648	37
Összes leírások			1200	—	Jutalékok			619	46
Tiszta nyereség			93317	46	Leirt követelésekből befolyt			392	06
			340089	46				340089	46

Nagyvárad, 1905. december hó 31-én.

a könyvvezetésért:

Ternyei Antal,
vezérigazgató.

Ternyei Ármán,
titkár.

Endrey Kálmán,

AZ IGAZGATÓSÁG:

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG

Beöthy László,
elnök.

Géczy Lajos,
elnök.

Cziffra Gerő,
Deutsch K. I.,

Rádl Ödön,
Sipos Orbán.

Gerő Ármán,
Lukács Gyula.

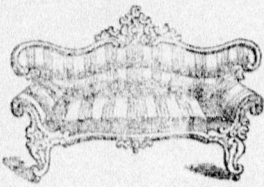
Mezey Mihály,
Szathmáry Király Andor

A butorvásárlók figyelmébe.

Olcsó

butor

Egyári árban, kezesség mellett

háló-, ebédlő-,
szalon- és ri-
szoba berendezé-
sek, valamint az
egyres butordara-
bók a**Magyar Műbutorgyár**

részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő u. elején.

Üzletvezető: **FORJESZ HERMAN.**Teljes lakás-, szálloda- és kávéház-berendezé-
sek műipari vállalata. — Kívánatra tervek és
költségvetések.

Meghívás

a *Biharmegyei kereske-
delmi, ipar- és terményhitel-
bank* 1906. évi február hó 4-ik nap-
ján délelőtt 10 órakor saját üzleti helyi-
ségében (Teleki-utca 3. sz.) tartandó

XXXVII. rendes közgyűlésére.

A közgyűlés napirendje:

1. Az igazgatóság jelentése az 1905.
évi üzletéről és indítványai a mérleg,
zárószámadások, tartalék és osztalék tár-
gyában.

2. A felügyelő-bizottság jelentése az
igazgatóságól előterjesztett zárószámadá-
sok és mérlegről, valamint a nyereség
fe osztását tárgyzó indítványának meg-
vizsgálására.

3. Az előző tárgyak és az igazgatóság
és felügyelő-bizottságtól kért felmentvény
iránti határozathozatal.

4. Az igazgatóság jelentése a nyug-
díjalap állásáról.

5. A sorrend szerint kilépő 8 választ-
mányi rendes és 1 póttagnak választása.
Nagyvárad, 1906. január hó 16.

Az igazgatóság.

Azok a tisztelt részvényesek, kik a közgyű-
lésen részt venni kívánnak felkértem, hogy az
alapszabályaink 12 §-a értelmében a közgyűlés
napját megelőzőleg egy hónappal a nevükre írt
részvényeiket le nem járt részvényekkel együtt,
legkésőbb a közgyűlést megelőzőleg 3 nappal a
bank pénztáránál letenni szíveskedjenek. A záró-
számadások és az erre vonatkozó felügyelő-bizott-
sági jelentés 1906. január hó 26-tól kezdve a
társulat helyiségében megtekinthető, sőt a zárószám-
adások a részvényesek kívánataira nyomtatott pél-
dányban előre is megküldetnek. 1477.

Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság, Nagyváradon.

Hirdetmény.

A *Gazdasági és Iparbank nagyváradai részvénytársaság* 1905. november
26-án tartott rendkívüli közgyűlése elhatározta, hogy a társaság részvénytőkéje 1500
darab ideiglenes részvény kibocsátása által 300 000 koronáról 600 000 koronára
fölemeltesse és ezen 1500 darab ideiglenes részvényre a régi részvények birtoko-
sainak elővételi jogot biztosított a következő feltételek mellett:

1. A részvényesek a kibocsátandó ideiglenes részvényekre elővételi joggal
bírnak akképpen, hogy minden régi részvény után egy ideiglenes részvény jár.

2. Minden ideiglenes részvényért a részvénytőkére 200 K és a tartalékalap
javára szintén 200 K, összesen tehát 400 korona fizetendő; azonfelül ennek az ösz-
szegnek 1906. január 1-től a befizetés napjáig járó 6% kamatja és bélyegilleték
és költség fejében részvényenként 1 korona.

A befizetések részletekben is teljesíthetők.

3. Ezen ideiglenes részvények és a jelenleg forgalomban levő régi részvények
még a jövő év folyamán be fognak vonatni és új részvényekkel kicseréltetni akként,
hogy egy régi részvény és egy ideiglenes részvény, illetve két régi, vagy két ideig-
lenes részvény ellenében egy 400 korona névértékű, már az 1906. év üzleteredmé-
nyében részesedő új részvény fog kiszolgáltatni.

Felhivatnak ennél fogva mindazok a részvényesek, kik az újonnan kibocsá-
tandó ideiglenes részvényekre az elővételi jogot gyakorolni óhajják, hogy részvé-
nyeiket 1905. december 1-től 1906. február végéig az intézet pénztáránál lebé-
lyegzés végett mutassák be és az átveendő ideiglenes részvényekre való befizetése-
ket teljesítsék, mert e határidő letelte után az elővételi jog nem gyakorolható és az
át nem vett ideiglenes részvények eladatnak.

A Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság

igazgatósága.

1479.

Felhívás jegyzésre!

A Pesti Hazai Takarékpénztár sorsjegyeire előjegyzéseket az eredeti
kibocsátási árfolyamon

már ma elfogadunk.

A sorsjegyek a legközelebbi hónapokban kerülnek kibocsátásra és az
akkor közzéteendő hivatalos tervezetből közölhetjük, hogy a Pesti Hazai
Takarékpénztár sorsjegyeinek évenként három huzása lesz,

egy K. 600.000 (hatszáz ezer korona) és

két K. 300.000 (háromszáz ezer korona)

összegű főnyereménnyel. 50.000 K, 40.000 K, 20.000 K. stb. stb., minden
huzásnál száznál több melléknyereménnyel.

A legkisebb nyeremény, melyet minden sorsjegynek nyernie kell, 105
kor-tól 125 koronáig emelkedik, azonkívül a legkisebb nyereménnyel kihuz-
zott sorsjegyek tulajdonosa egy nyereményjegyet kap, amellyel a további
nyeremény huzásokon játszik.

Ezen sorsjegyek, úgy a nyeremények nagysága, mint a játékterv össze-
állítását tekintetében minden eddigi hazai sorsjegy nyeresi kilátásait messze
fölülműlják.

Az új sorsjegyek iránt méltán mutatkozó nagy érdeklődés követke-
zőleg ezek árfolyama előreláthatólag jelentékenyen emelkedni fog, ezért ajánl-
juk, hogy jegyzéseiket mindenki haladéknélkül teljesítse. — A jegyzéseket
beérkezésük sorrendje szerint fogjuk figyelembe venni.

A kibocsátási árfolyam körülbelül 140 K lesz. — Jegyzési bejelen-
tésnél darabonként 10 korona fizetendő foglaló fejében.

1441

Központi Takarékpénztár.